

Bekendelse til Guds ord. Den Evangelisk-Lutherske Frikirke i Danmark

til NETVÆRK FOR EVANGELISK LUTHERSK KIRKESAMARBEJDE, att Jan Bygstad

Hilsen i Kristus! Leif G. Jensen, Gratiakirken den 15. juni 2021

Indhold: 1. Sammenfatning side 1-3. 2. Uddybning side 4-8. 3. Bilag side 9-20

Se også skriftlig indledning på Zoom-mødet 1.-3. feb. 2021: "Det første kendetegn Guds ord" (LGJ)

1. SAMMENFATNING:

Der står ikke noget i vores forfatning om bibelsyn og troværdighed eller bibeltolkning i forbindelse med Den hellige Skrift og det hellige Evangelium. Kirkens forfatning er kortfattet og enkel. Og man må se sammenhængen med Bekendelsesskrifterne for at vide, hvordan vor kirke forholder sig til Bibelen. Dog kan man ved gennemlæsning af vedtægterne mærke, at der bygges på Bibelen som vejledning i den måde, vi er ordnet på som kirkesamfund.

- Men det er altid nødvendigt at begynde med, at **Guds ord er Evangeliet**. Det sammenfattes af Jesus på korset: "Det er fuldbragt" (Joh 19,30).

Aftenen før sin forsoningsdød i vort sted havde Jesus bedt til sin far: "**Dit ord er sandhed**. Hellige dem i sandheden" (Joh 17,17). Hvad mente han med "Dit ord"?

- Han talte om profeternes ord, som var på vej til at gå i opfyldelse. Det ord var sandt og gik i opfyldelse i mindste detalje (Joh 19,24.28.36.37). Han overgav sig til Guds vilje, som var åbenbaret i De hellige Skrifter. "Se, vi går op til Jerusalem, og alt det, som er skrevet ved profeterne om Menneskesønnen, skal opfyldes." Profeternes ord var for Jesus Guds sande ord. Se også Luk 16,31: "De har Moses og profeterne".
- "Guds ord" var også de ord, Jesus havde talt her i verden. For han talte aldrig af sig selv (Joh 12,49). Jesu ord var Guds ord. Hans ord er sandhed. – Men hvordan kan vi vide, hvad han sagde? Hvordan kan vi kende hans undervisning? Fra hans apostles overlevering til kirken: Nye Testamente.
- For Jesus var Guds ord også det ord, apostlene frem over skulle bringe videre til andre. Jesus bad i sin bøn den sidste aften for alle, der siden er kommet til tro på ham: "dem, som ved deres (apostlenes) ord kommer til tro på mig" (Joh 17,20). Så er apostlenes ord altså Guds ord til alle, som kommer til tro. Hvordan kan det være Guds ord, når det er menneskers ord? Kristus svarer selv den sidste aften med løftet om Talsmanden, Joh 14,26 (og flere andre steder). Således gør Kristus apostlenes ord til Helligåndens ord, fordi Helligånden står bag.

Derfor lovpriser vi Gud i kirken og kan efter alle skriftlæsninger sige: "Det er Guds ord!" Og vi beder med Jesus: "Hellige Fader, hellige os i sandheden. Dit ord er sandhed. Lad det lyse for os på vejen til Salighed."

Hvad kan vi mere bekende om Guds ord? Det afhænger af, hvad Jesus og apostlene og profeterne siger om Den hellige Skrift.

Om Lovens og Evangeliets virkning: Det er Helligånden, der virker gennem ordet. Gud har både et dømmende og et frelsende ord i Skriften: Loven og evangeliet. Begge ord er Guds ord. Det driver og drager os til Kristus. (Joh 16,7-11; Hebr 4,12-16)

Om Skriftens inspiration: "Ethvert skrift er indblæst af Gud." Sådan lærer apostlen Paulus os i 2 Tim 3,15-17. Her forbinder apostlen Skriftens væsen som indblæst af Gud med Skriftens virkning, at det kan gøre viis til frelse ved troen på Kristus Jesus.

Virkningen skyldes Skriftens væsen som Guds ord. Den hellige Skrift bliver ikke først Guds ord, når det virker i os, men er allerede Guds ord, før det bliver læst op. Fordi Skriftens ord ER Guds ord, kan det VIRKE I OS som Guds ord.

Om Skriftens troværdighed: Vi bekender med vor Herres egne ord: "*Skriften kan ikke rokkes*" (Joh 10,35). Og når han taler om "loven og profeterne" siger han, at *ikke det mindste bogstav af loven skal forgå, før alt er sket*, og at hans ord *aldrig skal forgå* (Matt 5,17-18 og Mark 13,31).

Derfor beder vi Gud om at bevare os i troen på hans ord. Og vi beder ham om at bevare os mod at tænke, at noget af det, der står skrevet, ikke er fra ham, eller at dele af det er myter og fabler og usandt. Vi afviser, at kristne skal vurdere, hvad der er ret og vrangt i Skriften.

Når man i sidste århundrede i Lutherforskningen talte om, "hvad der driver på Kristus", og brugte det som kritik mod Skriften, hævder vi, at Luther blev misbrugt. Samtidig holder vi fast ved Den hellige Skrift og bruger "hvad der driver på Kristus" som en nøgle til at læse Skriften ret.

Vi afviser, at Skriften skulle være behæftet med fejl og selvmodsigelser og beretninger om stedfundne begivenheder, som i virkeligheden ikke har fundet sted som skrevet står, eller måske slet ikke er historiske.

Når der synes at foreligge fejl eller modsigelser i underordnede punkter (historiske, naturvidenskabelige eller andre spørgsmål), så skal man forsøge at finde en forklaring. Lykkes det ikke, da bør man følge Luthers eksempel: overlade sagen til Gud og lade Skriften være autoritet også når det gælder disse udsagn.

Bilag 1: Einigungssätze 1947.

Bilag 4b: Pastor Paul Michael DD, Kirke-Nyt februar 1952:

Om Bibeltolkning: Hvordan skal vi forstå Skriften? Da Jesus mødte Fristeren i ørkenen blev han jo mødt med falsk udlægning af Guds ord. I Edens have kom Fristeren også med spørgsmål til, om Gud virkelig havde sagt, hvad han havde sagt. Bibeludlægning er en vigtig ting.

Herren har ved sit eget eksempel i Matthæus 4,1-11 lært os at tolke Skriften med Skriften. Det gjorde han jo selv, da han mødte Djævelen.

Herren lærer os i samtalen med Emmaus-disciplene (Lukas 24,13-32), at alle Skrifterne vidner om ham. Derfor skal alt forstås ud fra Ham og fra den frelse, han kommer til syndere med. Vi mærker, at de gør det, når de bliver udlagt og forkyndt for os som Lov og Evangelium.

Herren har sagt, at Guds ord er sandt. Derfor er kristen bibelforskning ikke et spørgsmål om at undersøge, om ordet er sandt, men at forstå ordet, så det kan udlægges og forkyndes i Ånd og sandhed.

Vi afviser al bibeltolkning og -forskning, som underordner Den hellige Skrift under almindelig historisk kritik og under menneskets fornuft og tanke.

Når det hævdes, at bibelen skal tolkes som al anden litteratur og undersøges med metoder, som går ud fra, at Bibelen nødvendigvis må indeholde fejl og modsigelser, da den er skrevet af mennesker, da svarer vi "nej". For Skriften er inspireret af Gud. Det tør vi tro, fordi vi tror på Kristus og af han har fået skænket samme tro på Den hellige Skrift, som han selv havde.

Vores tro står og falder med at Gud taler sandt til os i evangeliet. Og evangeliet står og falder med at Gud taler sandt i Den hellige Skrift.

Angående bibeltolkning kan tilføjes: Lignelser og digte skal læses som lignelser og digte. Historiske fortællinger skal læses som historiske fortællinger. Sigtet er, at vi skal bevare håbet (Rom 15,4).

Præster og lærere i den kristne kirke skal være godt oplært i Den hellige Skrift og kende grundsprogene, så de kan forstå grammatik og sprogbrug. De skal studere tidshistorie og arkæologi og kirkehistorie så godt som muligt for at forstå og udlægge Guds ord så godt som muligt. Men først og fremmest skal de kende Gud i hans hellighed og nåde, kende lov og evangelium og studere under bøn til Gud. Og de skal være med i en kristen menighed. "Hellige os ved din sandhed. Dit ord er sandhed!" Formålet med al bibelforskning er, at Evangeliet bliver forkyndt rent og klart.

KIRKENS TRO:

Vi bekender og klynger os til

- ... evangeliet som Guds saliggørende ord. Dette ord kan gøre viis til frelse ved troen på Kristus Jesus. I dette ord har Gud desuden givet os de hellige sakramenter, dåben, som genføder, og nadveren, hvor vi får Jesu legeme og blod til syndernes forladelse.
- ... Den hellige Skrift, som er Guds ord, hvori han giver os det saliggørende evangelium. Denne hellige Skrift er troværdig, fordi den er Guds ord, og fordi Jesus og apostlene og profeterne bevidner, at det er troværdigt i alle dets dele. Derfor tror vi, at det er Guds ufejlbare ord både med hensyn indholdet og virkningen, når vi læser og hører det.

Vi lærer vore konfirmander sådan om Skriften:

- *Hvordan bliver en synder salig?* Svar: Ved troen på Guds nåde i Jesus Kristus, vor Frelser. Skrifthenvielse: 2 Tim 3,15
- *Hvilken bog er Guds ord?* Svar: Bibelen eller Den hellige Skrift.
- *Hvordan kan menneskers ord være Guds ord?* Svar: Fordi Helligånden gav dem i sinde, hvad og med hvilke ord de skulle skrive.
- *Hvor står det skrevet?* Svar: Det skriver apostlen Paulus i 2 Tim. 3,16 og apostlen Peter i 2. Pet 1,19-21.

Hvad betyder det for kaldelse af præster og for prædikestols-fællesskab?

Kan man være præst i vor kirke, hvis man ikke forkynder evangeliet rent og klart: Sola Gratia. Sola Fide. Solus Kristus, bare man tror på Bibelen som Guds ord? Nej. For ingen bliver frelst ved troen på Bibelen som Guds ord, hvis ikke Evangeliet forkyndes ret. ... Man bliver ikke en ret forkynder og lærer i kirken, blot fordi man hævder, at Bibelen er Guds sande og troværdige ord.

Bilag 4a: *Pastor W.J.Michael, Kirke-Nyt marts 1951: Nåden alene – den hellige skrift alene – troen alene*

Kan man være præst i vor kirke, hvis man ikke tror på Bibelen som Guds ord, men kan prædike godt om nåden alene og troen alene og Kristus alene? Nej. For evangeliet hviler på Den hellige Skrift. Og rokkes ved Skriften, da forsøger man at gøre det, som Kristus siger, man ikke kan og heller ikke skal forsøge: "Skriften kan ikke rokkes" (Joh 10).

Bilag 2: *Fra samtale mellem tre søsterkirker og SELK 1993-1995.*

Bilag 3: *Vidnesbyrd fra søsterkirken The Lutheran Church Missouri Synod*

2. UDDYBNING

§2 Trosbekendelse

Kirkesamfundet bekender sig til:

1. Bibelens gamle og nye testaments kanoniske bøger.
2. Den evangelisk-lutherske kirkes bekendelsesskrifter, fordi disse bekendelsesskrifter er i overensstemmelse med Bibelen: Den apostolske Trosbekendelse, Den nikænske Trosbekendelse, Den athanasianske Trosbekendelse samt de reformatoriske bekendelsesskrifter i Konkordiebogen.

KILDE: FORFATNING: <https://vivit.dk/forfatning.html>

Vi anser Gamle- og Nye Testaments 66 bøger for **"kanoniske"**.

Det er de bøger i Gamle Testamente, som var jødernes, Jesu og apostlenes Hellige Skrifter. Nye Testamente er fyldt af vidnesbyrd herom:

Lukas 4,4.8: "Det står skrevet." Lukas 16,31: Moses og profeterne; 24,27: Moses og alle profeterne, alle Skrifterne; Luk 24,44: "Moseloven, profeterne og salmerne". "Moses og profeterne"; "Moses, salmerne og profeterne". Joh 1,45: "Moses ... og profeterne"; Joh 5,39: "Skrifterne, netop de vidner om mig." ApG 28,22: Det, profeterne og Moses og har sagt". Rom 1,2: "... som Gud forud havde lovet ved sine profeter i De hellige Skrifter." Rom 16,26: "gennem profetiske skrifter på den evige Guds befaling". 2 Tim 3,15: "Du kender De hellige Skrifter, som er indblæst af Gud".

Dertil kommer Nye Testamente: Evangelierne, Apostlenes Gerninger og Apostlenes Breve og Åbenbaringsbogen. Disse apostolske skrifter blev skrevet af apostlene eller af evangelister, som fik ordet fra apostlene, der var øjenvidner. De stod under Jesu løfte om Helligåndens vejledning (Joh 14,26 og Lukas 10,16). Disse skrifter var i brug i de kristne menigheders gudstjeneste helt fra begyndelsen; således "holdt de første kristne fast ved apostlenes lære" (ApG 2,42), dvs. ved det, Jesus havde lært sine apostle og befalet dem at give videre til hans kirke (Matt 28,19).

De kanoniske Skrifter i Gamle og Nye Testamente er rettesnor og grundlag for kristen tro, lære og liv i vor kirke.

Bekendelsesskrifterne udtrykker, at de nævnte bøger i Bibelen er Den hellige Skrift, Guds ord, Helligåndens ord, Kirkens grundvold.

Vi henviser til Fortalen til Konkordiebogen:

Av uendelig kjærlighet, nåde og barmhjertighet mot menneskeslekten, har den allmechtige Gud, i denne forgjengelige verdens sidste tider latt sit hellige evangeliums og eneste saliggjørende ords lys komme frem og lyse rent, klart og uforfalsket i Den tyske nasjon, vårt kjære fedreland, som før lå i et overtroisk papistisk mørke. Av den guddommelige, profetiske og apostoliske Skrift er en kort bekendelse [CA] sammenfattet på dette grundlag. (Konkordieboken, Lunde Forlag 1984 (KB), side 3; Bekenntnisschriften der ev.-luth. Kirche, Berlin 1930, (BK) side 3, M3)

I denne lovprisning til Guds barmhjertighed nævnes Guds ord på to måder:

- 1) det hellige evangelium, som er *det eneste saliggjørende ord*, og
- 2) at bekendelsen til evangeliet hviler på *"den guddommelige, profetiske og apostoliske Skrift"*.

Det er godt at vore bekendelsesskrifter minder os om at bekendelse er Lovprisning, sådan som Hebr 13,15 bevidner det. Det er en gave til os, når kristne samtaler indbyrdes om Guds ord. De

samtaler ud fra den kærlighed og barmhjertighed, Gud har vist dem, og ud fra den nåde, de står i, mens de samtaler.

Man mærker også glæden og lovprisningen i Hebræerbrevet 1,1-3, hvor der indledes med, at Gud har talt til fædrene ved profeterne. Og han taler nu til os ved sin Søn.

- VI BEKENDER OS TIL EVANGELIET SOM GUDS SALIGGØRENDE ORD,
- OG TIL DEN HELLIGE SKRIFT, SOM ER GUDS ORD, HVORI HAN GIVER OS DET SALIGGØRENDE EVANGELIUM.

DETTE ORD UDRETTET, HVAD GUD VIL UDRETTE MED OG FOR DET FALDNE MENNESKE OG MED SIN KIRKE. Loven er dræbende og afslørende. Evangeliet er livgivende og frelsende (Hebr 4,12-16). Profeternes ord kaldes for "Helligåndens ord":

Hebr. 3,7: Som Helligånden siger. Hebr 9,8: Dermed giver Helligånden til kende. Hebr 10,15: Det bevidner Helligånden også for os. 2 Pet 1,21: Drevet af Helligånden har mennesker sagt det, der kom fra Gud.

Flere Skriftord: 1 Pet 1,10-12; 2 Tim 3,14-17; Joh 14,26.

Nikænum art. 3: Helligånden har talt gennem profeterne.

CA XXVIII §49: Dersom biskopperne har rett til å tyngge samvittighetene med slike overleveringer, hvorfor forbyr da Skriften så ofte å grunnlegge overleveringer? Hvorfor kaller den dem djevlenes lære (1 Tim 4,1)? Skal tro om det er uten grunn at Den Hellige Ånd har advart mod dette på forhånd?

Når vi ikke kan føle troen i hjertet, er det en trøst for os, at Gud ord er sandt, uafhængigt af, hvad vi føler og ser hos os selv. Det er for os helt afgørende, at prædikenen ikke først bliver Guds ord, når vi føler eller erfarer noget særligt, men at den ER Guds ord, så sandt som prædikenen indeholder og formidler Den hellige Skrifs lære i lov og evangelium.

Det er en farlig og trosfjendsk lære, hvis man hævder, at Bibelens ord først BLIVER til Guds ord, når det prædikes, eller når det bliver troet.

Vi tror at Bibelen er Guds ord,

fordi det er profeternes, apostlenes og Jesu vidnesbyrd om Den hellige Skrift.

Vi fastholder det også for de anfægtede samvittigheders skyld.

Hvis et menneske skal have bestemte erfaringer, for at tro, at det er Guds ord, han har hørt, da flyttes visheden fra Skriftens tilsagn til den virkning og frugt, der skabes i hjertet. Og da er vi fortabte.

Sammenhængen mellem Sola Scriptura, Sola Fide og Sola Gratia

I vore bekendelsesskrifter er der nøje sammenhæng mellem Sola Scriptura, Sola Fide og Sola Gratia. En tro på Bibelen som Guds ord frelser ingen og fører ingen til Kristus. Det er Evangeliet, som fører os til Kristus og giver os troen på, at Bibelen er Guds ord.

BILAG 1, side xx: Einigungssätze 1947 fra søsterkirkers enhedsdokument.

Die beiden Hauptgrundlagen der Reformation und überhaupt der wahren Kirche Christi, dass wir verlorenen und verdammten Menschen allein aus Gnaden um Christi willen durch den Glauben gerecht und selig werden (sola gratia, sola fide), und dass allein nach der Heiligen Schrift gelehrt werden darf (sola Scriptura), stehen und fallen miteinander. Alle christliche Verkündigung vollzieht sich in der Unterscheidung von Gesetz und Evangelium. Sie ist nur möglich, wenn die christliche Lehre in keiner Weise von der Vernunft und von allem, was im Menschen ist, bestimmt oder mitbestimmt wird,

sondern wenn lediglich aus und nach der Heiligen Schrift gelehrt wird. Sowohl Gesetz wie auch das Evangelium müssen als Gottes Wort vorgetragen werden.

BILAG 2, side xx: Artikel i Kirke-Nyt 1951

Det er den sande kirkes tre store "alene". ... Disse tre "alene" eller "kun" danner en enhed lig tre gyldne ringe, der er kædet sammen. Fjerner man en af dem, er kæden ødelagt. Det første led: "Kun den hellige skrift" må ikke svækkes eller fjernes, fordi bibelen er grundvolden, på hvilken de to andre hviler. Den hellige skrift er den eneste kilde til læren om frelsen af nåde ved tro. Ingen bog af ren menneskelig oprindelse kan tale om nåde og tro sådan, som bibelen gør.

Kristen bliver man ikke ved troen på, at en bog er hellig og inspireret af Gud. Kristen bliver man ved evangeliets virkning i hjertet, når Helligånden forkynder Guds ord for os:

- 1) når vi hører det saliggørende ord, Evangeliet**, som vor Herre Jesus Kristus har lært os, som er fyldt med hans velgerninger mod os. Dette ord læger og oprejser og tilgiver os;
- 2) og når vi læser og hører, at vor Herre Kristus selv er opfyldelsen af alt, hvad Gud talte til fædrene ved profeterne. Tilliden til Skrifterne springer ud af troen på Kristus, som selv stode på Skrifterne**, der forudsagde hans fødsel, liv, lidelse, død, opstandelse, himmelfart. Den Hellige Skrift åbenbarer også for os hans herredømme, tilsynekomst og den evige salighed, som Gud har lovet os, og som vi har vished om ved Evangeliets tilsagn og den hellige dåb.

Uden Den hellige Skrift, ville vi ikke have noget Evangelium og ville ikke kende Guds frelsende vilje med os.

Og uden det hellige Evangelium om frelsen, ville vi ikke turde kalde Bibelens 66 bøger for Den hellige Skrift, Guds ord, Helligåndens ord. Men nu ikke blot tør vi. Vi tør ikke andet. Vi ved, at vi er fortabte, hvis vi ikke har Evangeliet. Og derfor er vi også fortabte, hvis vi ikke har Den hellige Skrift, hvori Gud giver os Evangeliet.

Vi tror, at det, der står skrevet i de hellige Skrifter, er urokkeligt og troværdigt, fordi det er Guds ord. Og derfor tør vi også tro, at det er ufejlbarligt i alle sine udsagn.

FRA „Einigungssätze“ 1947. Se Bilag 1

die a l l e i n i g e Quelle der Wahrheit*10 *11, „die einige Regel und Richtschnur, nach welcher zugleich alle Lehrer und Lehren gerichtet und geurteilt werden sollen“*12 (Konkordienformel 1. Teil summ. Begr.)*13. Wenn in untergeordneten Punkten (historischen, naturwissenschaftlichen oder anderen Fragen) Irrtümer oder Widersprüche vorzuliegen scheinen, so ist eine Auflösung zu versuchen. Gelingt sie nicht, so ist, dem Beispiel Luthers folgend, die Sache Gott anheimzustellen und die autoritäre Geltung der Schrift auch in diesen Aussagen festzuhalten*14.

*10: ApG 26,22b; Luk 16,29; Joh 17,20; 1 Pet 4,11; 1 Tim 6,3-5;

*11: DAS BEKENNTNIS: FC II §3: Det profetiske og apostolske ord i Gamle og Nye Testaments skrifter er den rene Israels brønd, som er den sande rettesnor, efter hvilken alle lærere og lærdomme skal rette sig og bedømmes. Smalk Artk. II, II§14: Guds ord skal opstille alle trosartikler, og eller ingen, heller ingen engel.

*12: Matt 4,4.8: ”Der står skrevet”; ApG 17,11; 1 Kor 14,37; 1 Kor 15,1-4; 2 Tim 1,13.14; 2 Thess 2,15

*13: FC I, §§1.7. Vi tror, lærer og bekender, at den eneste regel og rettesnor, som al lære og alle lærere skal prøves og dømmes efter, er de profetiske og apostolske skrifter i Det gamle og Det nye testamente, som der står skrevet: Dit ord er en lygte for min fod og et lys på min sti (Sl 119,105. Og Paulus siger: Om en engel fra Himlen skulle komme og forkynde noget andet, så være han forbandet. Gal 1,8. Men andre skrifter ... må underordnes denne ...

*14: Joh 10,35; Matt 5,18; Matt 19,4-5; Matt 12,40; 1 Kor 9,9.

BIBELTOLKNING

Lignelser skal forstås og læses som lignelser. Beretninger om, hvad der skete i frelseshistorien – både småt og stort – skal forstås som historiske beretninger.

Det er en farlig og trosfjendsk lære, at det "oplyste menneske" med sit intellekt og rationelle tænkemåde skal vurdere ordet og afgøre, om der evt. er fejl og modsigelser i Guds ord. Vi afviser alle former for den såkaldte historisk-kritiske metode, uanset om den er radikal eller moderat.

I stedet skal kirkens teologer og præster og kommende præster skal fordybe sig i den bibelske grundtekst (hebraisk og græsk) så godt som muligt for at forstå teksterne ret, kende den historiske samtid så godt som muligt, benytte sig af de redskaber, som bibringes gennem arkæologisk og historisk og sproglig forskning. Dog således, at Skriftens altid får det sidste ord, fordi det er Guds ord.

KOMMENTAR TIL SAMTALEN PÅ NELK-ZOOM 1.-3. februar 2021:

Deltagerne drøftede, om en absolut tillid til Skriften i alle ting stammer fra Gud gennem hans tale til os i Den hellige Skrifs ord, eller om det stammer fra prægning fra herskende filosofisk forståelse af sandhed i oplysningstiden og i vores tid.

I forbindelse med læsning af "Indledning til samtale om Guds ord" blev der citeret fra "Confessing the Gospel", St.Louis 2017, vol. II pp 682-685:

Oversættelse: Skrifternes sandhed hviler på ham, som er "vejen, sandheden og livet" (Joh 14,6). Han forsvare sandheden i de profetiske skrifter (Joh 10,35) og lovede at sende "Sandhedens ånd" til sine gapestole (Joh 16,13). Frem til oplysningstiden havde kirken Kristus' syn på Skrifterne og troede på, at de profetiske og apostolske skrifter var helt og holdent sande i alle måder. (Se Alan Richardson, "Skriftens autoritet"). Der er ingen tvivl om at kirkefædrene samlet bevidner, at Bibelen er ufejlbarlig. Irenæus skriver i "Mod hæresierne", Bog 3 kap. 5 afsnit 1: "Apostlene er på samme måde sandhedens disciple og hævet over al løgn; for en løgn har ikke noget til fælles med sandheden, ligesom mørket ikke har noget fællesskab med lyset. Den enes nærvær udelukker den andens nærvær."

Dette er sandelig Martin Luthers og de lutherske bekenderes holdning. De lærte, at "Guds ord ikke er falsk og ikke kan bedrage" (Konkordieformelen, korte form VII,13 og Store Katekismus IV,57 og V,76).

Når vi siger, at Skriften er ufejlbarlig med henvisning til, at Gud ikke kan lyve, svarer nogle tilbage, at vi er præget af filosofiske forudsætninger i vestlig tænkning, og at profeter og apostle havde et andet sandhedsbegreb. - Det er en alvorlig påstand, som man ikke bare kan ryste af sig.

Vi er børn af vores tid. Men det er de måske også, som hævder, at Skriften indeholder fejl og modsigelser, at evangelister tog fejl, og at Jesu og apostlenes forståelse af frelses-historien var præget af den forståelse, som man havde i samtiden, og at vi med videnskabelig forskning ved bedre. sådan om os. Eller?

Og lægfolk i vore menigheder, hvor dybt er de lige præget af filosofisk tankegang, når de tror, at Bibelens ord er sandt? Tag også Lukas 1,1-4. Misforstår vi Lukas, når vi tror, at han henviser til øjenvidner og ordets tjenere og siger, at deres ord er pålideligt, hvis vi forstår det som om det skete i virkeligheden? Hvad med Lukas 2,1: "Det skete i de dage ..." Og hvad med Paulus' vidnesbyrd: ¹⁴ Men det bekender jeg for dig, at jeg følger Vejen, som de kalder for et parti, og sådan tjener jeg vore fædres Gud, idet jeg tror på alt, hvad der står skrevet i loven og profeterne, (Acts 24:14 D92). Skriften er Guds ord og derfor troværdigt i alt, hvad den siger.

IDÉ TIL SAMTALE: Kan lægfolk deltage i denne samtale? Hvad vil de sige? Hvad vil den anfægtede og svage kristne sige til diskussionen mellem ”konservative” (at bibelen kan indeholde fejl og modsigelser) og ”ortodokse” (at bibelen er troværdig i alt, hvad den siger)?

Nogle af deltagerne hævdede, at man ikke kunne både fastholde Bibelen som Guds troværdige ord i alt, hvad det siger – og at det er ufejlbarligt – og få en ret bibelsk forkyndelse og sakramentforvaltning.

- Der opstod usikkerhed, om det var muligt for deltagerne enigt at sige ”Bibelen er Guds ord!”.
- Og det blev af nogle fremført, at de, som bekender at Skriften er uden fejl og modsigelser, er præget af en moderne sandhedsforståelse, som ikke stammer fra Gud.

I Den Evangelisk-Lutherske Frikirke ønsker vi ikke at blive forført af et moderne sandhedsbegreb, som ikke findes i Skriften. Vi ønsker ikke at være ”fundamentalister” i udgave, som den forekommer i mange kristelige sammenhænge, hvor man samtidig fornægter Sola Gratia og Sola Fide (som beskrevet ovenfor). Hvis samtalen på NELK var udtryk for bekymring for at komme bort fra material-princippet: Evangeliet om frelse af nåde alene ved troen på Kristus alene, da støtter vi dette fuldt ud. Men vi mener ikke, at det må føre til at man sætter spørgsmålstejn ved, om Skriften er Guds ord, og en delvis imødekommelse af historisk-kritisk metode i bibelforskningen.

I Den Evangelisk-Lutherske Frikirke har præster og lægfolk glædet sig over Dansk Bibel-Institut og dets kamp de første 20 år for Bibelen som Guds ord. Og vi har set bekymret til, når Menighedsfakultetet sideløbende har talt om, at der er fejl og modsigelser i Skriften og efterhånden har rykket sig – senest med ny bekendelse i spørgsmålet om kvinders kaldelse til præsteembedet. - Samtidig er det også siden 1970’erne blevet tydeligt, at troen på Skriften som Guds ord må gå hånd i hånd med en klar forkyndelse af evangeliet og en ret brug af Sakramenterne. Et LCMS-dokument fra 2001 påpeger, at Skriftens formelle side (at den er Guds ord) og materielle side (retfærdiggørelsen af nåde ved tro alene) går hånd i hånd. **Bilag 3a og b**

I vor kirke forsøger vi ikke at godtgøre videnskabeligt, at Bibelen er Guds ord. Og de, som gør det, må afvises som golde fundamentalister. Vi står blot fast på Den hellige Skrift, fordi Herren har lært os at stole på Guds ord. Og når vi støder på øjensynlige selvmodsigelser, hævder vi ikke med historisk-kritisk metode, at Skriften indeholder fejl og selvmodsigelser, men vi forsøger at harmonisere. Og hvis det ikke er muligt, da overlader vi sagen til Gud og stoler stadig på, at Den hellige Skrift er hans urokkelige ord.

Ingen bliver salig på grund af sit bibelsyn, men på grund af nåden i Jesus Kristus. I 2 Tim 3,15-16 tales både om Skriftens VÆSEN og Skriftens VIRKEKRAFT. Den sammenhæng lever vi af og ønsker også at fastholde i vor kirke.

3. BILAG

Bilag 1: Einigungssätze mellem Den ev.-luth. Gammellutherske kirke og Den ev.-luth. Freikirke i Tyskland, 1947

Dokumentet (108 sider) beskæftiger sig med læren om 1) Den hellige Skrift, 2) Omvendelsen og nådevalget, 3) Kirken og prædikeembedet, 4) De sidste ting.

Om Den hellige Skrift:

Vorbemerkung:

Die beiden Hauptgrundlagen der Reformation und überhaupt der wahren Kirche Christi, dass wir verlorenen und verdammten Menschen allein aus Gnaden um Christi willen durch den Glauben gerecht und selig werden (*sola gratia, sola fide*), und dass allein nach der Heiligen Schrift gelehrt werden darf (*sola Scriptura*), stehen und fallen miteinander. Alle christliche Verkündigung vollzieht sich in der Unterscheidung von Gesetz und Evangelium. Sie ist nur möglich, wenn die christliche Lehre in keiner Weise von der Vernunft und von allem, was im Menschen ist, bestimmt oder mitbestimmt wird, sondern wenn lediglich aus und nach der Heiligen Schrift gelehrt wird. Sowohl Gesetz wie auch das Evangelium müssen als Gottes Wort vorgetragen werden.

Jede Zulassung eines Menschenurteils über das, was in der Schrift Gottes Wort sei, und jedes Schöpfen der Lehre aus einer anderen Quelle als der Heiligen Schrift zerstört die Vollmacht der Verkündigung, führt auch zur Leugnung oder Abschwächung des gänzlichen erbsündlichen Verderbens in dem alle Menschen seit Adams Fall von Natur liegen, ferner zur Beseitigung oder Beeinträchtigung der vollgültigen stellvertretenden Genugtuung des menschengewordenen ewigen Gottessohnes Jesu Christi für die ganze verlorene Menschheit – kurz zur Perisgabe der **Gnade**. Man gerät wieder auf Werke.

Wenn wir bei uneingeschränkter Geltung beider Grundsätze, **der Gnade und der Schrift** mit letzterer beginnen, so ist das doch keineswegs die Weise, um Seelen zu retten, geistlich Tote zu bekehren oder Zweifler zu heilen. Dazu muss man einfach **Gesetz und Evangelium als Gottes Wort** sich selbst bezeugen lassen. Dann kommt es durch den Heiligen Geist im Schriftwort, in schriftgemässer Predigt zur Anerkennung der Schrift. Bei der göttlichen Autoritätsstellung der Schrift und der Lehre von ihrer Volleingebung handelt es sich überhaupt nicht um Theorie, sondern um **die Aussage des Heiligen Geistes über die Schrift**.

These 1:

Die von Gott eingegebene Schrift, nämlich der Urtext der kanonischen Bücher Alten und Neuen Testaments, ist unter Gottes gnädiger Herablassung von Menschen zu bestimmter Zeit, in bestimmter Lage, mit bestimmten Gaben und Kräften und ihnen eigener Redeweise geschrieben worden und teilt insofern das Geschick und die Geschichte menschlicher Bücher.

Die These schliesst in sich, dass die Schreiber der Schrift nicht Schreibfedern gewesen sind in dem Sinne, dass ihr eigenes seeliches Leben ausgelöscht war. Das Geheimnis der Herablassung Gottes in der Schrift, der nicht in himmlischer Sprache, sondern durch Menschen in menschlicher Weise geredet hat, lässt sich dabei nicht ergründen.

These 2:

Die Schrift ist göttlichen Ursprungs und göttlicher Art, weil Gottes Heiliger Geist die Schreiber in seinen Dienst genommen und ihnen die Schrift nach ihrem Sachgehalt (Realinspiration) und nach ihrer Wortgestaltung (Verbalinspiration) eingegeben hat.

Sie *e n t h ä l t* nicht nur Gottes Wort, so dass Menschen darüber urteilen könnten, was in ihr Gottes Wort sei oder nicht, sondern sie *i s t* in vollem Umfang Gottes unverbrüchliches Wort – uns zum heil und zur Seligkeit gegeben,

die alle in i g e Quelle der Wahrheit, „die einige Regel und Richtschnur, nach welcher zugleich alle Lehrer und Lehren gerichtet und geurteilt werden sollen“ (Konkordienformel 1. Teil summ. Begr.). Wenn in untergeordneten Punkten (historischen, naturwissenschaftlichen oder anderen Fragen) Irrtümer oder Widersprüche vorzuliegen scheinen, so ist eine Auflösung zu versuchen. Gelingt sie nicht, so ist, dem Beispiel Luthers folgend, die Sache Gott anheimzustellen und die autoritäre Geltung der Schrift auch in diesen Aussagen festzuhalten.

Da es Gott ist, der durch die Propheten und Apostel geredet hat, die Schrift also allerorts Gottes wort ist, so dürfen Inhalt und form der Schrift, Geist und Buchstabe nirgends auseinandergerissen werden.

Als Gottes Wort ist der Schrift der Grund der Kirche und das Licht, das da scheint an einem dunklen Ort.

Die Glaubensregel, nach der die Heilige Schrift zu verstehen ist, sind die klaren Stellen der Schrift, die von den einzelnen Lehren handeln (sedes doctrinae), und nicht ein von den Menschen gemachtes „ganzes der Schrift“.

Nichts kann in der Kirche o f f e n e F r a g e sein, was durch k l a r e s t e l l e n d e r S c h r i f t entschieden ist. Alles aber, was dadurch nicht entschieden ist, bleibt offene Frage, da die Kirche erbaut ist auf den Grund der Apostel und Propheten, also kein Hinausgehen über die in der Schrift geoffenbarte göttliche Lehre möglich ist; - wobei freilich alle Christen zu allen Zeiten geboten ist, durch Forschen in Gottes Wort unter Anrufung des Heiligen Geistes in der Erkenntnis zu wachsen.

Meinungsverschiedenheiten in Fragen, die die Lehre nicht betreffen, - seien es exegetische oder historische oder andere -, sind nicht als kirchentrennend anzusehen, wenn die Irrtumslosigkeit der Schrift im Glauben grundsätzlich festgehalten wird.

Frucht und Wirkung des Glaubens, dass die Schrift inspiriert ist, ist nicht Buchstabenknechtschaft, sondern ein kindlich demütiges, fröhlich vertrauendes:

„Rede, Herr, denn dein Knecht höret.“ Psalm 119 und 19.

Weitere Zeugnisse aus den Bekenntnisschriften:

Vergleiche ausserdem zum Ganzen, wie Inspiration und Schrift sich zueinander verhalten und wie Gottes Wort und Heilige Schrift in eins zu setzen sind und wie demgemäss auch ihren lateinischen Text

Den augsburgske Bekendelse: Fortale 8: ... så overrækker vi altså, for at adlyde eders kejserlige majeståts vilje, vore prædikanters og vor bekendelse i denne religionssag, således som disse hidtil har forkyndt læren ud fra de hellige skrifter og Guds rene ord. **CA 21,2:** Men Skriften lærer ikke at påkalde helgener .. eftersom den fremstiller Kristus alene som midler. 1 Joh 2,1. (dansk ovs).

Apologien XII,66: Våre motstandere skriker højt om at de er kirken, og at de følger kirkens samstemmige oppfatning. Men Peter påberoper seg også kirkens samstemmige oppfatning til støtte for vår sak: „Om ham vitner alle profene og sier at alle som tror på ham, skal få tilgivelse for syndene ved hans navn“ osv. Visselig må profetenes samstemmige vitnesbyrd regnes som den universelle kirkes samstemmige oppfatning. Hverken paven eller kirken innrømmer vi noen makt til å treffe noen afbørrelse, som går imot dette samstemmige vitnesbyrd fra profetene. **Ap XV § 13-17:** Intet uden Guds ord og bud; **Ap XXII §70-71:** ... imod Guds vilje og Guds ord. **Ap XXIV § 89:** Paulus i Rom 12,1 vejleder.

Smalkaldiske Artikler II, 2,8. ... man ved ikke, hvad man gjør når man uten Guds Ords veiledning følger menneskemening og påfunn. **SA III, 8, 3.9.10:** ... Derfor skal og må vi holde fast på at Gud ikke vil ha noe med oss mennesker å gjøre på annen måte nn ved sitt ytre ord og sakrament. Men alt hva man roser seg af uten Ord og sakrament, er av djevelen. **SA Anhang §6. M328.**

Lille Katekismus i alle hovedstykker:

Store Katekismus V, §31.32: ... hvis ikke de holder sit til Skriften og evangeliet og tror på det.

Konkordieformelen II. Del, summ begr. §5: ... ved Den Hellige Ånds kraft ved det forkynte og hørte Ord bliver omvendt, troende, gjenfødt og fornyet af bare nåde uten noen egen medvirkning. **FC II. Del, summ begr. §§9.10.12.** Slik frakjenner Skriften det naturlige menneskets forstand, hjerte og vilje all dugelighet, skikkethet, evne og kraft til av seg selv i åndelige ting å tenke, forstå, kunne, begynne, ville ...16.19. **FC II. Del art. VI §§ 12-14.** Alle hellige skrifter, inngitt av Gud, er nyttige til å gi opplæring og tale til rette osv. **FC II. Del art. XI §12.** ... Mot denne falske innbilning og tanke skal man sette følgende klare grunn som er sikker og ikke kan feil: Alle ”skrifter, inngitt af Gud” skal tjene, ikke til sikkerhet og ubotferdighet, men til rettledning, tukt og forbedring. Fordi alt i Guds Ord slik er skrevet for os, ikke for at

vi ved det skal drives til fortvivlelse, men for at "vi skal ha håp gjennom det tålmod og den trøst som skrifterne gir", så er det uten noen tvivl eller på noen måte den sunne forståelse eller den rette brug af læren om Guds evige forutbestemmelse at enten ... Derfor fremstiller heller ikke Skriften denne læren annerledes end slik at den ved denne læren viser os til Ordet, formaner til omvendelse, tilskynder til gudsfrykt, styrker troen og gir oss visshet om vår frelse. (mange skrifthenvisninger).

These 1:

Die von Gott eingegebene Schrift, nämlich der Urtext der kanonischen Bücher Alten und Neuen Testaments, ist unter Gottes gnädiger Herablassung von Menschen zu bestimmter Zeit, in bestimmter Lage, mit bestimmten Gaben und Kräften und ihnen eigener Redeweise geschrieben worden und teilt insofern das Geschick und die Geschichte menschlicher Bücher*1.

*1: Luk 1,1-4; 2 Pet 3,15

Die These schliesst in sich, dass die Schreiber der Schrift nicht Schreibfedern gewesen sind in dem Sinne, dass ihr eigenes seeliches Leben ausgelöscht war. Das Geheimnis der Herablassung Gottes in der Schrift, der nicht in himmlischer Sprache*2, sondern durch Menschen in menschlicher Weise*3 geredet hat, lässt sich dabei nicht ergründen.

*2: 2 Kor 12,4

*3: Hebr 1,1-2; 1 Joh 1,1-4; 1 Kor 1,21.25.

These 2:

Die Schrift ist göttlichen Ursprungs und göttlicher Art, weil Gottes Heiliger Geist die Schreiber in seinen Dienst genommen und ihnen die Schrift nach ihrem Sachgehalt (Realinspiration) und nach ihrer Wortgestaltung (Verbalinspiration)*4 eingegeben*5*6 hat.

*4: ApG 2,4; 1 Kor 2,6-13; Rom 3,2; Matt 22,43-45; Gal 3,16

*5: 1 Pet 1,10-12; 2 Pet 1,16-21; 2 Tim 3,14-17; Joh 14,26

*6: DAS BEKENNTNIS: Nikænum art. 3: Talt gennem profeterne.; CA XXVIII §49: Dersom biskopperne har rett til å tyngte samvittighetene med slike overleveringer, hvorfor borbyr da Skriften så ofte å grunnlegge overleveringer? Hvorfor kaller den dem djevlenes lære (1 Tim 4,1)? Skal tro om det er uten grunn at Den Hellige Ånd har advart mod dette på forhånd?

Sie enthält nicht nur Gottes Wort, so dass Menschen darüber urteilen könnten, was in ihr Gottes Wort sei oder nicht, sondern sie ist in vollem Umfang Gottes unverbrüchliches Wort*7 *8 – uns zum heil und zur Seligkeit gegeben*9,

*7: Joh 17,17; Tit 1,2,3; Joh 10,35; Joh 12,48; Matt 24,35; 1 Pet 1,23-25

*8: DAS BEKENNTNIS: St. Katek. V,§76: Og kan du ikke føle det, så tro Skriften, som ikke lyver.

*9a: Joh 1,17; 2 Kor 3,8,9; Gal 3,22; Joh 5,39; Joh 20,31; Rom 15,4; 2 Tim 3,15-17;

*9b: DAS BEKENNTNIS: Ap IV§§5-8: Hele Skriften, gamle og nye Testamente, lærer disse to stykker: nemlig loven og guddommelige forjættelser. Ap III§65: For at erkende Kristi velgerninger og evangeliets store skat må vi skille Guds forjættelser og tilbudte nåde så langt fra loven som himmel er fra jord. Ap. XII§53.56: Derfor fører Skriften også disse to lærdomme: Den ene er loven, som viser os vor jammer og straffer synden. Den anden lære er Evangeliet; for Guds forjættelse, hvor han tilsiger Nåde gjennom Kristus og nådens forjættelse er blevet gentaget fra Adam op igennem hele Skriften. FC II, Art V§14: De smalkaldiske artikler siger, at det nye testamente fastholder og driver lovens embede, for at synden og Guds vrede må åbenbares, men straks kommer løftet om nåde gjennom evangeliet. FC II, V §17: Loven ... og Evangeliet ... Alt, hvad der trøster og tilsiger overtrædere nåde, er egentlig evangelium. For Kristi skyld tilgiver Gud. FC II V,27; FC II VI!1.12. FC I, V§2.

die alleinige Quelle der Wahrheit*10 *11, „die einige Regel und Richtschnur, nach welcher zugleich alle Lehrer und Lehren gerichtet und geurteilt werden sollen“*12 (Konkordienformel 1. Teil summ. Begr.)*13. Wenn in untergeordneten Punkten (historischen, naturwissenschaftlichen oder anderen Fragen) Irrtümer oder Widersprüche vorzuliegen scheinen, so ist eine Auflösung zu versuchen. Gelingt sie nicht, so ist, dem Beispiel Luthers folgend, die Sache Gott anheimzustellen und die autoritäre Geltung der Schrift auch in diesen Aussagen festzuhalten*14.

*10: ApG 26,22b; Luk 16,29; Joh 17,20; 1 Pet 4,11; 1 Tim 6,3-5;

*11: DAS BEKENNTNIS: FC II §3: Det profetiske og apostolske ord i Gamle og Nye Testaments skrifter er den rene Israels brønd, som er den sande rettesnor, efter hvilken alle lærere og lærdomme skal rette sig og bedømmes. Smalk Artk. II, II§14: Guds ord skal opstille alle trosartikler, og eller ingen, heller ingen engel.

*12: Matt 4,4,8: ”Der står skrevet”; ApG 17,11; 1 Kor 14,37; 1 Kor 15,1-4; 2 Tim 1,13.14; 2 Thess 2,15

*13: FC I, §§1.7. Vi tror, lærer og bekender, at den eneste regel og rettesnor, som al lære og alle lærere skal prøves og dømmes efter, er de profetiske og apostolske skrifter i Det gamle og Det nye testamente, som der står skrevet: Dit ord er en lygte for min fod og et lys på min sti (Sl 119,105. Og Paulus siger: Om en engel fra Himlen skulle komme og forkynde noget andet, så være han forbandet. Gal 1,8. Men andre skrifter ... må underordnes denne ...

*14: Joh 10,35; Matt 5,18; Matt 19,4-5; Matt 12,40; 1 Kor 9,9.

Da es Gott ist, der durch die Propheten und Apostel geredet hat, die Schrift also allerorts Gottes Wort ist, so dürfen Inhalt und form der Schrift, Geist und Buchstabe*15 nirgends auseinandergerissen werden.*16

*15: DAS BEKENNTNIS: CA V§4: O de fordømmer gendøberne og andre, som lærer, at vi uden Evangeliets ydre ord kan få Helligånden ved egen forberedelse, tanker og gerninger. Smalk. Art. III VIII!3-6: Gud giver ingen sin Ånd eller nåde uden gennem det ydre ord. ...

*16: Joh 1,14; 2 Sam 23,2; ApG 1,16; ApG 28,25; Rom 15,18; 2 Kor 13,3; 1 Thess 2,13; Joh 6,63; Gal 3,2

Als Gottes Wort ist der Schrift der Grund der Kirche*17 und das Licht, das da scheint aneinem dunklen Ort*18 *19.

*17: Joh 17,20; Ef 2,20; Rom 10,6-8;

*18: Ef 4,18; 2 Kor 3,8; Sl 119,105; 2 Pet 1,19; Joh 16,13.14

*19: DAS BEKENNTNIS: Ap IV §107-109: Det er sandelig mærkværdigt, at modstanderne ikke lader sig påvirke af de mange skriftsteder, som klart tilskriver troen retfærdiggørelsen og netop fraskriver gerningerne den. Mener de, at dette bliver gentaget så ofte uden grund? Tror de, at den Hellige Ånd uforvarende er kommet til at sige dette? ...

Die Glaubensregel, nach der die Heilige Schrift zu verstehen ist, sind die klaren Stellen der Schrift, die von den einzelnen Lehren handeln (sedes doctrinae), und nicht ein von den Menschen gemachtes „ganzes der Schrift“*20 *21.

Nichts kann in der Kirche offene Frage sein, was durch klare Stellen der Schrift entschieden ist. Alles aber, was dadurch nicht entschieden ist, bleibt offene Frage, da die Kirche erbaut ist auf den Grund der Apostel und Propheten, also kein Hinausgehen über die in der Schrift geoffenbarte göttliche Lehre möglich ist*22; - wobei freilich alle Christen zu allen Zeiten geboten ist, durch Forschen in Gottes Wort unter Anrufung des Heiligen Geistes in der Erkenntnis zu wachsen*23.

Menungsverschiedenheiten in Fragen, die die Lehre nicht betreffen, - seien es exegetische oder historische oder andere -, sind nicht als kirchentrennend anzusehen, wenn die Irrtumslosigkeit der Schrift im Glauben grundsätzlich festgehalten wird.

*20: BEKENDELSEN: Ap.XXVIII §60: Uden eksempler må disse ting tolkes efter denne regel, det er efter sikre og klare skriftsteder, og ikke tolkes mod denne regel eller mod skrifterne. Konkordieformelen II, VIII § 53: Men den bedste, tryggeste og sikreste vej i denne strid er denne: nemlig at se, hvad Kristus efter sin nagne menneskelige natur har modtaget gennem den personlige forening, herliggørelse og ophøjelse – og hvad hans antagne menneskelige natur er i stand til ud over dens naturlige egenskaber, uden at naturen bliver tilintetgjort. Ingen kan vide dette bedre og grundigere end den Here Kristus selv. Han har åbenbaret den slags i sit ord, så langt det i dette liv er nødvendig for os at vide. Vi har derfor i dette tilfælde klare, sikre vidnesbyrd i Skriften. Det skal vi enfoldig tro, og på ingen måde diskutere imod, som om den menneskelige natur i Kristus ikke er i stand til den slags.

*21: 1 Kor 11,23-25; Matt 28,20; Joh 8,31-32; 1 Kor 13,9;

*22: Es 8,19-20; Matt 15,9; 1 Tim 4,1-3; Gal 1,8; Gal 5,9; Åb 22,18-19

*23 2 Pet 3,18

Frucht und Wirkung des Glaubens, dass die Schrift inspiriert ist, ist nicht Buchstabenknechtschaft, sondern ein kindlich demütiges, fröhlich vertrauendes: „Rede, Herr, denn dein Knecht höret.“ Psalm 119 und 19. *24

Vergleiche ausserdem zum Ganzen, wie Inspiration und Schrift sich zueinander verhalten und wie Gottes Wort und Heilige Schrift in eins zu setzen sind und wie demgemäss in der Kirche die Heilige Schrift allein zu gelten hat, noch folgende Bekenntnisstellen, gegebenenfalls auch ihren lateinischen Text. *25

***25. Den augsburgske Bekendelse: Fortale 8:** ... så overrækker vi altså, for at adlyde eders kejserlige majeståts vilje, vore prædikanters og vor bekendelse i denne religionssag, således som disse hidtil har forkyndt læren ud fra de hellige skrifter og Guds rene ord.

CA 21,2: Men Skriften lærer ikke at påkalde helgener .. eftersom den fremstiller Kristus alene som midler. 1 Joh 2,1. (dansk ovs).

Apologien XII,66: Våre motstandere skriker højt om at de er kirken, og at de følger kirkens samstemmige oppfatning. Men Peter påberoper seg også kirkens samstemmige oppfatning til støtte for vår sak: „Om ham vitner alle profetene og sier at alle som tror på ham, skal få tilgivelse for syndene ved hans navn” osv. Visselig må profetenes samstemmige vitnesbyrd regnes som den universelle kirkes samstemmige oppfatning. Hverken paven eller kirken innrømmer vi noen makt til å treffe noen afbørelse, som går imot dette samstemmige vitnesbyrd fra profetene.

Ap XV § 13-17: Intet uden Guds ord og bud;

Ap XXII §70-71: Hvis nogen vil opstille eller nævne sådanne gerninger, for derved at forsone sig med Gud og fortjene syndernes forladelse, hvordan ville han blive vis på, at gerningerne var Gud til velbehag, når han ikke havde nogen befaling eller noget ord fra Gud om denne gerning. Hvordan ville han forsikre sin samvittighed og sit hjerte, hvordan han stod overfor Gud – altså om gerningen var Gud til velbehag, når der ikke er noget ord eller nogen befaling fra Gud? Profeterne forbyder mange steder selvvalgte gerninger og gudstjeneste uden Gud har givet sit ord og befaling hertil. Ezekiel 20: Vandre ikke efter jeres fædres bud og hold jer ikke til deres skikke med afgudsdyrkelse. Jeg er Herren, jeres Gud. Følg mine bud og hold mine forordninger.” ... Uden Guds ord kan ingen oprette nogen gudstjeneste. Hvis ikke vi har Guds befaling, har vi ingen vished.

Ap XXIV § 89: Paulus i Rom 12,1 vejleder.

Smalkaldiske Artikler II, 2,8. ... man ved ikke, hvad man gjør når man uten Guds Ords veiledning følger menneskemeneringer og påfunn.

SA III, 8, 3.9.10: ... Derfor skal og må vi holde fast på at Gud ikke vil ha noe med oss mennesker å gjøre på annen måte nn ved sitt ytre ord og sakrament. Men alt hva man roser seg af uten Ord og sakrament, er av djevelen.

SA Anhang §6. M328.

Lille Katekismus i alle hovedstykker:

Store Katekismus V, §31.32: ... hvis ikke de holder sit til Skriften og evangeliet og tror på det.

Konkordieformelen II. Del, summ begr. §5: ... ved Den Hellige Ånds kraft ved det forkynte og hørte Ord bliver omvendt, troende, gjenfødt og fornyet af bare nåde uten noen egen medvirkning.

FC II. Del, summ begr. §§9.10.12. Slik frakjenner Skriften det naturlige menneskets forstand, hjerte og vilje all dugelighet, skikkethet, evne og kraft til av seg selv i åndelige ting å tenke, forstå, kunne, begynne, ville ... 16.19.

FC II. Del art. VI §§ 12-14. Her bliver embedet at straffe og trøste underbygget af 2 Tim 3,16: Ethvert skrift er indblæst af Gud og nyttigt til undervisning, til overbevisning ...

FC II. Del art. XI §12. ... Mot denne falske innbilning og tanke skal man sette følgende klare grunn som er sikker og ikke kan feil: Alle ”skrifter, inngitt af Gud” skal tjene, ikke til sikkerhet og ubotferdighet, men til rettledning, tukt og forbedring. Fordi alt i Guds Ord slik er skrevet for os, ikke for at vi ved det skal drives til fortvivlelse, men for at ”vi skal ha håp gjennom det tålmod og den trøst som skrifterne gir”, så er det uten noen tvivl eller på noen måte den sunne forståelse eller den rette brug af læren om Guds evige forutbestemmelse at enten ... Derfor fremstiller heller ikke Skriften denne læren annerledes end slik at den ved denne læren viser os til Ordet, formaner til omvendelse, tilskynder til gudsfrykt, styrker troen og gir oss visshet om vår frelse. (mange skrifthenvisninger).

Bilag 2: Fra samtale mellom tre søsterkirker og SELK 1993-1995.

Fra ”Memorandum” nævnes dette eksempel:

SELK: Falls sich die Dinge bis in die Einzelheiten hinein nicht so ereignet haben wie Gen 2 und 3 geschildert, bleibt die Folgerung, die Paulus 1 Tim 2:11-14 daraus zieht, aktuell, auch wenn seine Argumentierung exegetisch nicht verbindlich ist. Jedoch ist das wichtigste Argument der Bibel gegen das Frauenpfarramt nicht in diesem Text enthalten.

Es gibt andere Argumente, die mehr Gewicht haben, vor allem der Umstand, dass Christus keine Frau zum Apostelamt berufen hat.

ELFK, STLK, EELSF: Wir sind davon überzeugt, dass das Verhalten Jesu an sich nicht verbindlich ist, solange er nicht ausdrücklich sagt, dass die Kirche so zu handeln hat wie er. Genau das tut er 1 Tim 2:11-14, wo er Paulus dazu beauftragt, der Kirche mitzuteilen, dass die Frauen das Pfarramt nicht führen dürfen. Der Apostel bezieht sich auf Gen 2 und 3, stellt fest, dass der Mann vor dem Weib erschaffen wurde und dass das Weib den Mann verführte. Daraus zieht er den Schluss, sie soll das Pfarramt nicht ausüben. Wenn aber die Prämissen nicht sicher sind, zwingt sich die daraus gezogene Schlussfolgerung nicht auf. Die Hermeneutik, das kritische Lesen der Schrift ist zweifelsohne der Grund weshalb so viele Kirchen die Frauenordination eingeführt haben.

Oversættelse:

SELKs biskop: „Dersom det ikke er sket i enkeltheder sådan som det fortælles i 1 Mosebog 2 og 3, forbliver de følgeslutninger, Paulus drager deraf i 1 Timoteusbrev 2,11-14 aktuelle, også selv om hans argumentation ikke er bindende rent fortolkningsmæssigt. Det vigtigste argument i Bibelen mod at kvinder er præster findes ikke i denne tekst. Der er andre argumenter, som har større vægt, først og fremmest den omstændighed, at Kristus ikke har kaldet nogen kvinde til apostelembetet.

ELFK, STLK (Søsterkirke i Finland) og EELFS (søsterkirke i Frankrig): Vi er overbevist om, at den måde, Jesus gjorde noget på, ikke er bindende, så længe han ikke udtrykkeligt siger, at kirken skal handle på samme måde, som han gjorde. Og netop det gør Paulus i 1 Timotheusbrev 2,11-14, hvor han giver Paulus som opgave at meddele kirken, at kvinder ikke skal være præster. Apostlen henviser til 1 Mosebog 2 og 3 og slår fast, at manden blev skabt før kvinden, og at det var kvinden, der forførte manden. Deraf drager han den følgeslutning, at hun ikke skal udøve præsteembedet. Hvis præmisserne ikke er sikre, er følgeslutningen heller ikke sikker. Det er uden tvivl en kritisk læsning af Skriften, der er årsagen til, at så mange kirker har indført ordination af kvinder til præsteembedet.

BILAG 3a: Vidnesbyrd fra søsterkirken The Lutheran Church Missouri Synod

Statement of Scriptural and Confessional Principles (1972),

"We reject the following views: ...

5. That statements of Jesus and the New Testament writers concerning the human authorship of portions of the Old Testament or the historicity of certain Old Testament persons and events need not be regarded as true (for example, the Davidic authorship of Psalm 110, the historicity of Jonah, or the fall of Adam and Eve) ...

9. That the use of certain 'literary forms' necessarily calls into question the historicity of that which is being described (for example, that the alleged midrashic form of the infancy narratives in Matthew and Luke suggests that no virgin birth actually occurred, or that the literary form of Genesis 3 argues against the historicity of the fall)".

"Where Scripture speaks historically, as for example in Gen 1 to 3, it must be understood as speaking of literal, historical facts".

Resolved, That the Lutheran Church-Missouri Synod reaffirms its belief that Adam and Eve were historical persons who fell into sin and were redeemed by our Lord Jesus Christ, and that it abide by its official pronouncement regarding these matters as expressed in the Formula of Concord, Epitome, Art. I; Formula of Concord, Thorough Declaration, Art. I; Brief Statement, paragraphs 5,6,7; 1965 Resolution 2-29:9".

Oversættelse: Vi forkaster følgende synspunkter:

5. At ord fra Jesus og Nye Testamentes forfattere angående forfatterskab af dele af Gamle Testamente eller historiciteten af visse personer og begivenheder i Gamle Testamente ikke nødvendigvis skal anses for sande (f.eks. at David var forfatter til Salme 110, at Jonas eller Adam og Eva var historiske personer) ...

9. At brugen af visse „litterære former“ nødvendigvis sætter spørgsmålstegn ved historiciteten ved det, der fortælles (f.eks. at den form, der bruges i fortællingen om Jesu barndom i Matthæus- og Lukas-evangeliet, antyder, at der ikke fandt nogen jomfrufødsel sted, eller at den litterære form i 1 Mosebog 3 (om syndefaldet) taler imod, at syndefaldet var en historisk begivenhed).“

„Hvor Skrifterne taler historisk, f.eks. i 1 Mosebog 1 og 3, skal det forstås som beskrivelse af fakta.“

Det besluttes: at Den lutherske Kirke Missourisynoden bekræfter sin tro, at Adam og Eva var historiske personer, som faldt i synd og blev genløst ved vor Herre Jesus Kristus. Missourisynoden forbliver ved den bekendelse, som er udtrykt i Konkordieformelen, Den korte form artikel 1; Den korte bekendelse artikel 5-6-7.

BILAG 3b: Vidnesbyrd fra søsterkirken The Lutheran Church Missouri Synod

"For the Sake of Christ's Commission" LCMS 2001

<http://www.ctsfw.net/media/pdfs/LCMSForTheSakeofChristsCommission.pdf>

In a previous generation, the unity of the Missouri Synod was shaken by controversy over the divine authority of Holy Scripture (formal principle). By the grace of God, the Synod emerged from that struggle with a clearer confession of the inspiration and authority of the Bible. In this generation, the unity of the Synod is threatened by diversity of doctrine and practice originating from influences that have their sources in Evangelicalism and the Church Growth Movement. Here the content of the Gospel itself is at stake (material principle). Therefore, we address below numerous theological and cultural issues vis-a-vis the Church Growth Movement in the hope that the Synod's mission and evangelism ministries may ever be faithful to Biblical and confessional teaching. (page 4)

Oversættelse: Til inspiration citeres fra "På grund af Kristi befaling" LCMS 2001

I en tidligere generation var Missourisynodens enhed rystet på grund af en strid om Den hellige Skriffs guddommelige autoritet (formal-princippet). Ved Guds nåde kom Synoden ud af kampen med en klarere bekendelse om Bibelens inspiration og autoritet. (1965-1985)

I denne generation er Synodens enhed truet af uenighed om lære og praksis, som stammer fra indflydelse, der stammer fra Evangelikalisme og Kirkevækstbevægelsen. Her er det selve Evangeliets indhold, som er på spil (material-princippet). Derfor tager vi en række teologiske og kulturelle spørgsmål op nedenfor ang. Kirkevækstbevægelsen i håb om, at Synodens mission og evangelisation vedvarende må forblive tro mod Bibelens og Bekendelsesskrifternes lære.

BILAG 4: Vidnesbyrd fra Den Evangelisk Lutherske Frikirke i Danmark

Bilag 4a: Pastor Walter J. Michael, Kirke-Nyt marts 1951:

Nåden alene – den hellige skrift alene – troen alene

Det er den sande kirkes tre store "alene". ... Disse tre "alene" eller "kun" danner en enhed lig tre gyldne ringe, der er kædet sammen. Fjerner man en af dem, er kæden ødelagt. Det første led: "Kun den hellige skrift" må ikke svækkes eller fjernes, fordi bibelen er grundvolden, på hvilken de to andre hviler. Den hellige skrift er den eneste kilde til læren om frelsen af nåde ved tro. Ingen bog af ren menneskelig oprindelse kan tale om nåde og tro sådan, som bibelen gør. Disse udtryk findes ikke i hedenske religionsbøger. De kan heller ikke findes der, fordi bibelens lære om nåden og troen er tåbelig tale for den fordærvede menneskelige fornuft (1 Kor 2,14). Læren om "nåden alene" og "troen alene" er et bevis for, at bibelen er Guds ord. ... Siger en, at han står på bibelens grund, men lærer ikke "nådens alene", så står han ikke på bibelens grund, selv om han siger det. Siger en, at han står på nådens grund, men ikke lærer "den hellige skrift alene", så står han ikke på nådens grund, selv om han siger det. Man står kun på nådens grund, når man lærer "Kun den hellige skrift", og man står kun på bibelens grund, når man lærer "nåden alene". ... Det samfund, som ved siden af bibelen henter den kristne lære også fra andre kilder, og som ved siden af nåden også taler om menneskets gerninger, medvirken eller fri vilje til frelse, er den falske religion. Den skal vi for vore sjæles saligheds skyld holde os borte fra, (Matt 7,15 og Rom 16,17). Måtte Gud give, at vi altid holder fast ved den lutherske kirkes tre store grundprincipper trods alle indvendinger og modsigelser.

Bilag 4b: Pastor Paul Michael DD, Kirke-Nyt februar 1952:

Luther og bibelen

Teologiprofessorer og præster har tit prøvet på at stemple Luther som ophavsmand til deres historisk-kritiske bibelsyn. Ja, man hævder i vor tid, at Luther ikke lærte verbalinspiration, altså at hvert ord i bibelen er Guds ord. Uden tvivl kender man i vor tid alt for lidt til Luthers skrifter. Enten har man kun læst lidt, eller

også har man overhovedet ikke læst i dem, og den ene snakker den anden efter munden. En kostbar perle blandt Luthers skrifter er hans forelæsninger over 1. Mosebog, som han i en årrække holdt for sine Wittenberger-studerende. Luther slutter med at sige: *"Dette er nu den kære 1. Mosebog. Gud give, at andre efter mig gør det bedre. Jeg kan ikke mere, jeg er svag. Bed til Gud for mig, at han giver mig en salig afskedstid."* I denne forklaring til 1. Mosebog skriver Luther bl.a. følgende, som viser, at han var en enfoldig og trofast bibelkristen, og som modbeviser enhver påstand om, at Luther ikke skulle have holdt hele bibelen, ord for ord, for Guds ufejlbare ord: *"Indtil nu har vi hørt om den gave, som Josef sendte sin fader og sine brødre (1. Mosebog 45). Og den Hellige Ånd har gerne nedladt sig til at beskrive denne gave med så mange ord, selv om det ser ud til at være noget ringe og helt almindeligt, hvad selve sagen angår. Thi at Josef sendte til sin fader ost, smør og andet forråd, er jo sådan set uden stor betydning for kirken. Hvorfor har denne store taler, den Hellige Ånd, ikke hellere fortalt os noget om de store profeters bønner, fristelser og andre underfulde oplevelser? Men det er Guds særegne gerning, at det behager ham at ernære sine hellige på denne måde for derved at bevidne, at deres gerninger, som i verdens øjne er de allerringeste, i hans øjne er de allerkostbareste, fordi de sker i vor Herres Jesu Kristi navn, som Paulus siger i Kol. 3,17. Thi af den grund er det, at en ringe og trofast knægts arbejde behager Herren vor Gud meget mere end alle munkenes gudstjenester og fasten. Thi det er sådanne gerninger, som sker i den rette tro og ånd. Og at gerninger behager Gud, det afhænger ikke deraf, at de er store og mange, men det afhænger af ånden og troen."*

Bilag 4c: Pastor W.J.Michael, Kirke-Nyt, maj 1958

Det ortodoks lutherske bibelsyn

At det stadig på ny er nødvendigt at tage bibelspørgsmålet op til behandling og drøftelse, vil vel ingen luthersk præst og teolog bestride, da bibelen er erkendelseskilden til al kirkelig og teologisk tale. ... Nævnes ordet "verbalinspiration", som sætter et lighedstegn mellem bibelens skrevne ord og Guds ord, og som anerkender hele bibelen som Guds eget ufejlbarlige ord, så bliver denne lære af den teologiske verden af i dag mere eller mindre sat i bås med "fundamentalisme". Ved fundamentalister forstår man så alle, som identificerer bibelen med Guds ord, uanset om man er luthersk, baptist eller noget tredje. Kirkehistorisk set er denne rubricering imidlertid ikke holdbar. Fundamentalisme er navnet på en bevægelse, som opstod i USA i 1909. Den vil værne om kristendommens fundament ... Det er ganske vist sådan, at både fundamentalisterne og de ortodokse fastholder verbalinspirationslæren, at bibelen ord for ord er indåndet af Gud og derfor Guds eget, ufejlbarlige ord. Og dog er der en himmelvid forskel mellem begges inspirationslære. Fundamentalisterne hævder vel, at de bekender sig til inspirationslæren, men i virkeligheden gør de det ikke, idet deres udlægning af bibelen ikke følger de fortolkningsprincipper, som bibelen selv angiver for at kunne nå frem til den mening, som vi efter Guds vilje skal have. ... En af den lutherske kirkes fortolkningsregler lyder: Den Hellige Skrift er sin egen tolk. Fundamentalisterne, som hovedsagelig er af reformert oprindelse, anerkender ved siden af skriften også fornuften som fortolkningsprincip. Af den grund kan fundamentalisterne ikke anerkende den lutherske-bibelske lære om omvendelsen, om den trælbundne vilje, om sakramenterne. Fordi fundamentalisterne med deres fornuft ikke kan forstå, at småbørn kan tro, forkaster de barnedåben, medens bibelen lærer, at småbørn kan tro. Af lignende grunde forkaster fundamentalisterne læren, at det er Jesu legeme og blod, som vi får ved altergangen. Den lutherske kirke følger fortolkningsprincippet, at mindre klare steder skal udlægges ud fra de klare steder i bibelen, som omhandler samme sag. Den lutherske Kirke gør fremdeles bibelens lære om Kristi person og værk og retfærdiggørelsen til det centrale i forkyndelsen, medens fundamentalisterne gør omvendelsen – endog en ubibelsk omvendelse – til det centrale. ... Den lutherske kirke indgår derfor ikke uden videre kirkefællesskab med alle, som vedkender sig inspirationslæren, men kræver også en bekendelse til de bibelske fortolkningsprincipper.

Bilag 4d: Pastor Leif G. Jensen, i bogen "Bibelsyn", Gads forlag, København 1984

Det (fundamentalistiske og) ortodokse bibelsyn. (Uddrag af artiklen)

I. Det fundamentalistiske bibelsyn.

...

II. Det ortodokse bibelsyn

a) Bibelsynets udgangspunkt

Først når mennesket gennem den profetiske og apostolske forkyndelse stilles under anklage og benådes af Gud, véd det, hvad Guds ord er. Sådan gik det mennesker i Thessalonika på Paulus' tid. Han skriver derom: "Derfor takker vi også Gud uophørligt. For da I modtog Guds ord, som I hørte af os, tog I ikke imod det som menneskeord, men som det, det i sandhed er, Guds ord, og det virker i jer, som tror." (1.Thess.2,13). Guds ord kommer i kraft, i Helligånd og i fuld vished, idet det giver mennesket kundskab om dets egentlige virkelighed og om Guds frelsesvilje og frelseshandlinger. Mennesket sættes derved fra tronen og gøres til genstand for Guds nåde. Menneskets tanker om sig selv og Gud får et afgørende knæk, men samtidig også et befriende knæk! For der, hvor man tidligere havde filosofiske grunde for, at man ikke kan vide noget evigt sikkert om Gud, der tør man nu sig ja og amen til Guds ord. Gud har virkelig åbenbaret sig gennem ydre historiske begivenheder (Israels historie og Jesu liv) og gennem menneskers skrevne ord (Bibelen).

En kristen ved på hvem han tror. For det budskab, hvorigennem han kom til troen, gav ikke blot en afhængighedsfølelse af noget guddommeligt, men skænkede kundskab fra Gud. **Derfor har den kristne egentlig intet eget bibelsyn, men har kun en Herre. Og Herren Jesus Kristus har sagt, at Skriften ikke kan rokkes (Joh.10,35).** Derfor overtager den kristne ukritisk det bibelsyn, han møder hos sin Herre og hos Skriftens forfattere. Det skal der kort gøres rede for.

b) Bibelen, menneskers ord og Guds ord

Bibelen består af mange skrifter, som er blevet til i en periode på over 1500 år. De er skrevet på hebraisk, aramaisk og græsk. De indeholder mange stilarter: prosa såvel som poesi, sange, bønner, lignelser, billedtale, profetiske og apokalyptiske tekster. Teksterne afslører forfatternes særegenheder: Esajasbogens retorik, Salmernes og Jeremiasbogens lyrik og Paulus' dialektik. Her findes teologi på højt niveau såvel som enkle ord om Gud. Forfatterne var i enhver henseende børn af deres tid og anvender ikke vor tids videnskabelige sprogbrug i deres tale om f.eks. universet. Derimod bruger de mange billeder og et for deres tid begribeligt sprog.

Men så beskedne de bibelske bøger end kan tage sig ud, møder de dog tilhørerne med den påstand, at de ikke blot er menneskers ord, men også Herrens ord. Det gamle Testamente er i sin grund kendetegnet af udtryk som "Så siger Herren" og "Herrens ord kom til profeten". Og Det nye Testaments skrifter er skrevet under Jesu forjættelse: "Men Talsmanden, Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alle ting og minde jer om alt, hvad jeg har sagt jer" (Joh.14,26). Apostlene var ikke ude i eget ærinde, men var Herrens benådede trælle. De påberåber sig i hans navn autoritet og myndighed både i tale og i skrift (f.eks. 2.Thess.2,15)⁽¹⁾.

Jesus og apostlenes regnede Det gamle Testamente som Guds ord både hvad angår de store linjer og de små detaljer (f.eks. Matt.5,17-19⁽²⁾ og Gal.3,16⁽³⁾). Hvad angår Det nye Testamente, så ved vi, at apostlenes skrifter helt fra begyndelsen af blev ligestillet med Det gamle Testamente i den kristne gudstjeneste. Således er det klart, at det Gamle og Nye Testamente ikke blot forstod sig selv som Guds ord, men også blev modtaget som sådan af den ældste kristne kirke.

c) "Verbalinspirationen"

På spørgsmålet, *hvordan* disse skrifter blev Guds ord, skal en kristen lade sig nøje med de sparsomme udsagn, som teksterne selv giver. F.eks. 2.Tim.3,15-16⁽⁴⁾, 2.Pet.1,20-21⁽⁵⁾ og 1.Kor.2,12-13a⁽⁶⁾. Her siges, at *hvert skrift* (gamle Testaments skrifter) *er indblæst* (latin: inspireret) *af Gud*, at *enhver profeti i Skriften er givet af Gud* og at apostlens ord er *ord, lærte af Ånden*. Der tales ikke blot om, at forfatterne er inspirerede, eller at visse centrale ideer og tanker er fra Gud, men at hvert skrift, hver profeti og meningssammenhæng har Gud som den primære forfatter. Det har man fra teologisk hold forsøgt at beskrive med betegnelsen "verbalinspirationen" (verbal = ordret). Men der kan sættes spørgsmålstegn ved, hvor velvalgt udtrykket er, da det af nogle bliver misforstået, som om Bibelens forfattere skrev efter diktat som en slags "skrivemaskiner". Andre har forsøgt sig med betegnelsen "plenarinspirationen" (plenar = fuldtallig). Det svarer godt til det bibelske selvvidnesbyrd, at alt uden undtagelse er inspireret af Gud.

Sagen er, at man her står overfor en Guds hemmelighed. Helligånden har nedladt sig. De menneskelige forfatteres karakter, temperament, intellektuelle begavelse og sprog er i funktion. Ordene og bogstaverne har ingen særlig guddommelig afglans, men er helt igennem menneskers ord. Og dog er netop disse ord, udsagn og skrifter i alt, hvad de

siger, Guds ord både i indhold og form. Der blev ikke øvet vold på forfatterne. Alligevel skrev de netop det, Gud drev dem til.

d) Bibelfortolkning

Bibelen er både menneskers og Guds ord helt og fuldt. Denne dobbelthed i de bibelske tekster er en afgørende forudsætning for at forstå Bibelens budskab rigtigt. Hvis man på den ene side ser bort fra, at det er Gud, der taler i teksterne, og udelukkende regner dem for at være udslag af menneskers religiøse erfaringer, vil man studere dem på linie med andre religionshistoriske kildeskrifter. Anser man dem på den anden side for at være en samling historieløse, guddommelige gåder og sælsomme åbenbaringer, da får teksternes tidshistoriske baggrund, sproglige nuancer og kulturelle, sociale og eksistentielle sammenhænge mindre betydning.

Lader man heroverfor det bibelske selvvidnesbyrd have fuld gyldighed, får bibelfortolkeren en dobbelt forpligtelse.

a) Teksten skal undersøges og udforskes med alle til rådighed stående midler, sproglige såvel som historiske og arkæologiske. For Guds tale forstås kun i den udstrækning, teksten forstås. Det, Gud mener og siger, ligger ikke i læserens erfaring, men i teksternes faktiske indhold og mening. Derfor skal der drives omhyggelig bibelforskning, ikke blot fordi det er god videnskab og noget, man gør indenfor andre studier, men i sidste ende, fordi den grundige bibelforskning hjælper teologen og dem, han er tjener for, til at høre Guds tale. En sådan historisk-grammatisk forskning er ikke af ny dato, men har altid været drevet i den kristne kirke. Den er altid blevet betragtet som stående i de bibelske teksters tjeneste og ikke omvendt! Derfor er kirken taknemmelig for ethvert fremskridt indenfor bibelforskningen så som større kendskab til den bibelske verden, Bibelens sprog og de bibelske håndskrifter.

b) For det andet må det ikke overses, at historiske metoder aldrig er objektive eller forudsætningsløse. Det er altafgørende, at bibelfortolkerens historieopfattelse modtages i og af Guds åbenbarede ord. De metoder, som benyttes, skal kaste lys over de inspirerede tekster, ikke være deres dommere. Derfor kan bibelforskeren ikke benytte en historisk-kritisk metode, hvor der forskes i historien, som om Gud ikke var til. For gennem Bibelen åbenbarer Gud sig som historiens Herre. Han handler ikke blot i menneskets bevidsthed og tanke, som om det var gennem menneskets tolkning, at historien blev frelseshistorie. Gud er ikke blot *i* historien, men står også *over* den og styrer og griber ind i det historiske forløb til dom og frelse for menneskeheden. Han *sendte* virkelig syndfloden; Israel *gik* gennem Det røde Hav; Guds Søn *blev undfanget uden* mands medvirken; Kristus *er legemligt* opstanden; og verdenshistorien *vil finde sin afslutning*, når Kristus kommer for at dømme levende og døde.

Bibelfortolkeren kan altså aldrig arbejde med de bibelske tekster uden samtidig at arbejde med Guds ord. For den fulde verbalinspiration indebærer, at Bibelen i alle dens udsagn er Guds eget ord. Skulle hans forskningsresultater pege i retning af, at der er tale om fejl og absolutte modsigelser i Bibelen, vil han sætte spørgsmålstejn, ikke ved Guds ord, men ved sin egen forskning. Han er sig også bevidst, at bibelsynet ikke kun er et spørgsmål om principper. For det er i anvendelsen af Bibelens budskab på hans egen virkelighed, at Bibelen som Guds inspirerede og ufejlbare ord har den afgørende betydning.

III. Bibelsyn på prøve

a) Bibelsynets betydning i praksis

Bibelsynsdebatten som akademisk diskussion kan være interessant nok. Men den betydning, det enkelt bibelsyn har i praksis, afsløres først, når man ser, hvad det indebærer for menneskets eksistens. Da viser det sig måske, at bibelsyn, som ved første øjekast var næsten identiske, i grunden har så uendelig lidt med hinanden at gøre. Apostelen Paulus er et eksempel herpå. Da han fra at være lovtro farisæer blev gjort til Herrens benådede træl og apostel, fik han ikke formelt set noget nyt bibelsyn (Skriften var stadig for ham Guds ord). Men gennem Guds dom over hans liv og tilsigelsen af syndernes forladelse i dåbens bad blev han ført til tro på den opstandne Jesus Kristus. Han fik en helt ny forståelse af Guds lovs formål og funktion samt af det profetiske budskabs indhold og opfyldelse.

I mødet med et menneske, som ikke blot spørger, om Gud er til, men også råber på en nådig Gud, vil afgørende forskelle mellem bibelsyn komme for dagen.

b) Det ortodokse bibelsyn

Set fra et ortodokst syn er menneskets råk ikke blot udtryk for en nød i menneskets bevidsthed og erfaring. Bibelen taler om Guds vrede og dom som menneskets dybeste problem og understreger det særligt, hvor mennesket lever i selvtilfredshed. Mennesket *har* overtrådt Guds hellige vilje. Ingen elsker Gud af hele sit hjerte. Ingen elsker sin næste som sig selv. Uden Guds nåde og tilgivelse er ethvert menneske derfor hjemfalden til en eksistens i evig fortabelse i helvede borte fra Gud; sådan taler Guds ord. Men hvor alvorligt og sandt dette domsbudskab end er, så bliver det dog aldrig Bibelens egentlige budskab. Det er altid evangeliet om Jesus Kristus. Han er Bibelens kerne og stjerne. Han er fra

evighed af Guds Søn, men blev menneske ved jomfru Maria. Han har ved sit liv, sin lidelse, død og opstandelse genløst mennesket fra synden, dommen og Guds vrede.

Når man ved troen på ham har lært at skelne mellem Guds krævende vilje (loven) og Guds frelsende og skænkende vilje (evangeliet), vil man ud fra et ortodokst bibelsyn kunne tilsi den anfægtede syndernes forladelse med fuld vished. For Bibelen siger: "Jesu, hans (Guds) søns, blod renses os for al synd" (1.Joh.1,7). At dette ikke kun gælder en bestemt gruppe af mennesker, men alle - og derfor også ham, som i anfægtelsen råber efter en nådig Gud - siger Guds selv, når apostlen Johannes fortsætter: "Han (Jesus Kristus) er et sonoffer for vore synder, og ikke blot for vore, men for hele verdens synder" (1.Joh.2,2). På baggrund af disse og mange andre klare bibelord og med henvisning til den magt, Jesus har givet sin menighed til at løse mennesker fra synd og skyld i Guds navn, den såkaldte "nøglemagt" (Matt.18,18⁽⁷⁾ og Joh.20,21-23⁽⁸⁾), kan Guds nåde og tilgivelse tilsiges ethvert menneske personligt. Bibelens løfte er Guds løfte uafhængigt af, om den anfægtede erfarer dets virkning i sit indre. Derfor er Guds løfte ham til hjælp. For han henvises ikke til sine egne stemninger og følelser, men til Skriftens ord, som i sandhed er Guds ord. Detaljerne "fra *al* synd" og "*hele* verdens" er ikke sproglige ligegyldigheder i denne sammenhæng.

Her grunder både erkendelsen af menneskets dybeste nød og af Guds indgreb til frelse sig på Guds åbenbarede ord, Bibelen, og varierer ikke med skiftende tiders verdensanskuelser og ustadige stemninger i menneskets sind.

c) "Grov" og "fin" bibelkritik

Anderledes er det med bibelsyn, hvor Bibelen ikke i et og alt holdes for Guds inspirerede, troværdige og ufejlbare ord. Her tolker nogle menneskets råb efter en nådig Gud som et problem på linie med anden menneskelig nød. Man afviser, at Guds vrede over synden skulle være menneskets grundproblem, og at Jesu forsoningsdød og legemlige opstandelse er *det* svar, som gælder for alle mennesker til alle tider. Dermed er der åbent hus for nye kristendomstydninger, og den anfægtede får ingen virkelig hjælp.

Repræsentanter for en mere moderat bibelkritik (det såkaldt "konservative bibelsyn") deler derimod ofte den ortodokse forståelse af Bibelens centrallære. Med en klar forkyndelse af Guds tilgivelse i ord og sakrament kommer man den anfægtede til hjælp. Men det sker ikke takket være den moderate bibelkritik, men tværtimod kun så længe den forties og holdes udenfor al forkyndelse og sjælesorg. Det er mange "konservative" teologer godt klare over. De taler ikke gerne åbent til lægfolket om fejl og modsigelser i Bibelen. Siver det alligevel ud, hævder man, at modsigelser og fejl i de bibelske tekster ikke vedrører det, der sigter på kristen tro og livsførelse.

Men hvordan vover nogen kristen at trække en sådan grænse i Bibelen, når Herrens apostel siger, at "alt, hvad der tidligere er skrevet, er jo skrevet, for at vi skal lære af det, så vi med udholdenhed og med den trøst, som Skrifterne giver os, kan fastholde håbet" (Rom.15,4). Den grænse, som hverken Jesus eller hans apostle kendte, og som Bibelens fulde verbalinspiration udelukker eksistensen af, vil heller aldrig kunne trækkes af vor tids moderate bibelkritikere. Man leger med ilden og er i færd med at give afkald på det våben, Gud har givet sin kirke i kampen mod al tvivl og anfægtelse. Med en begyndende skelnen mellem tekster og udsagn, som blot er menneskeværk, er opløsningen af det bibelske frelsesbudskab godt i gang, selv om man søger at holde Skriftens centrallære intakt. Det viser sig bl.a. derved, at mange har mistet frimodigheden til at fastholde den rene lære i traditionel evangelisk-luthersk forstand og ikke ud fra klare skriftsteder vover at afgøre, hvad der er ret kristen lære. Den grundliggende tvivl på Bibelen som Guds ord er vel også årsagen til, at mange teologer, præster og lægfolk er rede til at gå på kompromis med Bibelens ord. Når mange trods disse åbenbare farer ved bibelkritikken alligevel fastholder den indenfor bibelforskningen, er det ofte ud fra ønsket om at bevare den intellektuelle hæderlighed. Men at bøje sig for Den hellige Skrift i tillid til Jesus Kristus vil aldrig i egentlig forstand føre til en knægtelse af sandheden, selv om det nok undertiden kan være et kors for tanken.

d) Den klassiske fundamentalisme

Den klassiske fundamentalisme burde med sin understregning af Bibelen som Guds ufejlbare ord kunne give en bedre hjælp i anfægtelsens situation og værne mod opløsning af den kristne lære. Men det bibelske evangelium opfattes her snarere som information om Guds frelse end som egentlig forkyndelse og personlig tilsigelse af frelsen. Det er typisk for meget fundamentalistisk vækkelseskristendom, at visheden om Guds nåde og syndernes forladelse ikke grundes alene på ordet og sakramenterne, men også gøres afhængigt af menneskets beslutning, personlige overgivelse og erfaring i mødet med Bibelens ord. Det anfægtede menneske lades i stikken og henvises ikke til Guds løfter, men til følelser og stemninger, som netop er problemet.

e) Bibelens autoritet

Bibelens autoritet består først og fremmest deri, at dens budskab "kan give dig visdom til frelse ved troen på Kristus Jesus" (2.Tim.3,15). Og det er Helligåndens gerning. Han handler med den enkelte gennem loven (Guds bud) og evangeliet (Guds nåde og tilgivelse). Men eftersom denne autoritet ligger i selve bibelordet - og ikke i menneskets

erfaring deraf - er det ikke menneskets erfaring, men Bibelen, der er både kilden til og normen for al kristen forkyndelse og undervisning.

Skiftende tiders opfattelser af, hvad der er relevant og vedkommende, bør tages alvorligt som den situation, hvori det kristne evangelium forkyndes, men må aldrig bestemme over troens indhold. På samme måde må menneskets fornemmelse af, hvad der er god moral, hverken lægge noget til eller trække noget fra Guds vilje, som er åbenbaret i Bibelen.

Bibelen er såvel evangeliets som troens og kirkens tjener. Hvor den anses for at være en bog med menneskelige fejl og modsigelser, sættes den fra sin bestilling, og tilfældige menneskelige meninger får frit spil i kirken. Da vanæres Gud, og kirkens rene forkyndelse af evangeliet og rette forvaltning af sakramenterne trues.

Den almægtige og barmhjertige Gud har givet kirken Den hellige Skrift som eneste kilde og rettesnor for den livgivende forkyndelse af Guds nåde i ord såvel som i sakramenter.